

05

me4.eu
eu4.me
ja za evropu, evropu za mene

EU4ME – Projekt finansira
Evropska unija, a sprovodi UNDP

EUROKAZ

ČASOPIS KANCELARIJE ZA EVROPSKE INTEGRACIJE

Impresum

Eurokaz

časopis Kancelarije za evropske integracije

Broj: 5

Izdavač:

Sektor za informisanje javnosti o Evropskoj uniji i procesu pristupanja Evropskoj uniji
Generalni sekretariat Vlade Crne Gore

Uređivački tim:

Sektor za informisanje javnosti o Evropskoj uniji i procesu pristupanja Evropskoj uniji
Generalni sekretariat Vlade Crne Gore

Grafički dizajn:

Radna soba

Kontakt:

Sektor za informisanje javnosti o Evropskoj uniji i procesu pristupanja Evropskoj uniji
Generalni sekretariat Vlade Crne Gore

Bulevar revolucije 15, Podgorica

E-mail:

nada.vojvodic@gsv.gov.me
bojana.mucalica@gsv.gov.me
Web: www.kei.gov.me
www.eu.me

Sadržaj

Aktuelno u pregovorima

4 Crna Gora da podstakne sprovođenje reformi na Zapadnom Balkanu

5-6 Vlada posvećena kvalitetnom informisanju građana o pristupanju EU

EU u Crnoj Gori

7-8 Bevizni režim približio Crnu Goru Evropskoj uniji

9-13 Svi moraju biti svjesni značaja održivog načina života

14-15 Bezbjednost granice u skladu sa standardima EU veliki izazov

Pozdrav iz EU

16-18 Zagreb će nastaviti da podržava integraciju Crne Gore

19-20 EP ostaje snažan sagovornik daljeg proširenja, fokus na Zapadni Balkan

21-22 Otvaranje poglavlja 8 biće važan korak naprijed u procesu pristupanja

Aktuelno iz IPE

23-25 Projekat FLAT - primjer uspješne regionalne saradnje

Zanimljivosti

26-27 Vrijedna razmjena znanja i doprinos razumijevanju kohezivne politike EU

28-29 Neraskidiva veza crnogorske i evropske kulture

30-42 Kolaž fotografija

Region u susret novoj evropskoj administraciji

Crna Gora da podstakne sprovođenje reformi na Zapadnom Balkanu

Autor: Marko Mrdak, zamjenik glavnog pregovarača za poglavlja pravne tekovine

Sami početak mandata prethodne briselske administracije započeo je porukom predsjednika Evropske komisije Žan Klod Junkera, u kojoj je jasno naglašeno da tokom njegovog mandata neće biti novog proširenja Evropske unije. Ova poruka, koliko god bila realna, nije zasigurno bila afirmativna, ni ohrabrujuća za države Zapadnog Balkana.

Kulminacija jednog političkog ambijenta unutar EU, koji je politiku proširenja zbog sopstvenih izazova stavio u drugi plan, je svakako bila blokada otvaranja pregovaračkog procesa Sjevernoj Makedoniji i Albaniji, nezavisno od njihovih brojnih sprovedenih reformi.

Svakako, svjesni smo da je pomenuta blokada proizvod jednog dinamičnog i izazovnog perioda, koji su definitivno obilježili događaji tokom 2019. kao što su pregovori o Bregzitu, evropski parlamentarni izbori, formiranje nove evropske administracije, kao i pregovori o sedmogodišnjem budžetskom okviru Evropske unije. Ovi događaju su otvorili dilemu da li Evropska unija treba da bude veća prije nego li bude reformisaniya; ili se ipak radi o dva

komplementarna procesa, koji za svoj rezultat mogu da imaju samo obostranu korist, i to političku, bezbjednosnu i ekonomsku.

Međutim, novoizabrana Evropska komisija, koja je stupila na dužnost 1. decembra 2019, je jasno definisala evropsku perspektivu Zapadnog Balkana kao jedan od svojih prioriteta. Prilikom predstavljanja svojih prioriteta, predsjednica Evropske komisije Ursula Von der Lajen je bila jasna da Zapadni Balkan i EU treba da zajedno grade budućnost, imajući u vidu da dijelimo isti kontinent, kulturu i izazove. Dodatno, na važnost regiona skoro je ukazao i evropski komesar za ekonomiju Paolo Đentiloni, naglasivši da je Zapadni Balkan uspješna priča koja predstavlja važan stub evropskog geopolitičkog djelovanja, koji samim tim zaslužuje posebnu pažnju.

Među brojnim pozitivnim porukama koje smo imali prilike da čujemo u posljednje vrijeme, treba istaći da je poruka novoizabranog komesara za susjedstvo i proširenje Olivera Varhejja, kojom ukazuje na lični prioritet da barem jedna država ispuni uslove za pristupanje EU tokom njegovog mandata, izuzetno ohrabrujuća.

U jednom izuzetno pogodnom geopolitičkom periodu za intenziviranje evropske integracije, nema sumnje da će Crna Gora, kao lider u politici proširenja, imati posebnu ulogu da dodatno osnaži i podstakne ispunjavanje reformskih agende u državama Zapadnog Balkana. Kao predvodnik evropske integracije, s dosada najbolje ostvarenim rezultatima, Crna Gora je najkredibilnija da do kraja mandata ove Evropske komisije ispuni sve uslove za članstvo u EU i samim tim ispuni svoj posljednji vanjsko-politički prioritet.

Uspješno sprovedena i druga faza projekta EU4ME

Vlada posvećena kvalitetnom informisanju građana o pristupanju EU

Autorka: Nada Vojvodić, rukovodilac Sektora za informisanje javnosti o Evropskoj uniji i procesu pristupanja Evropskoj uniji

Pristupanje Crne Gore Evropskoj uniji je proces koji zahtijeva višegodišnji rad na sprovođenju suštinskih reformi, koje će državu i društvo pripremiti za buduće članstvo i približiti nas evropskom kvalitetu života. Osim usvajanja i primjene evropskih propisa i standarda i postepenog preuzimanja obaveza i odgovornosti koje proističu iz članstva, uspješno ostvarivanje evropske integracije podrazumijeva i punu informisanost građana Crne Gore, njihovo aktivno učešće i podršku procesu.

Iako Crna Gora i nakon sedam godina vođenja pristupnih pregovora ima stabilnu podršku građana za proces pristupanja EU, moramo priznati da je sam pregovarački proces prilično tehnički i često nejasan onima zbog kojih ga vodimo, a to su naši građani.

Upravo zato, shvatajući važnost kvalitetnog i sveobuhvatnog informisanja i uključivanja javnosti, mi od početka pristupnih pregovora nastojimo da građanima približimo proces, osvijetlimo koristi koje on donosi i obaveze koje su njegov prateći dio, kao i da ih informišemo o promjenama koje će se dogoditi na putu do punopravnog članstva i nakon toga.

Stoga je Generalni sekretarijat Vlade - Sektor za informisanje javnosti o Evropskoj uniji i procesu pristupanja EU, kroz projekat EU4ME, koji finansira Evropska unija, a sprovodi UNDP u Crnoj Gori, od septembra 2017. do decembra 2019. realizovao veliki broj aktivnosti kako bi građanima približili EU i pregovarački proces, ali i probudili interesovanje i podstakli javnu debatu o članstvu Crne Gore u EU.

Tokom prethodne dvije i po godine, u okviru projekta je organizovano više od 30 okruglih stolova, javnih debata i konferencija koji su doprinijeli diseminaciji informacija i razmjeni mišljenja o pristupanju Crne Gore EU.

Takođe, izradili smo brojne brošure i publikacije, namijenjene različitim ciljnim grupama, i pokrenuli časopis o evropskoj integraciji „Eurokaz“, kao i Bilten Kancelarije za evropske integracije.

Intenziviranje saradnje sa medijima bilo je u našem fokusu i tokom proteklog perioda. Kroz organizaciju radionica i posebno, kroz konkurse za štampane i elektronske medije, nastojali smo da zainteresujemo crnogorske novinare za „evropske teme“ i njihovo pretakanje u životne priče o konkretnim koristima koje proces pristupanja EU donosi našim građanima.

Posebnu pažnju posvetili smo mladima. Za njih smo otvorili vrata Kancelarije za evropske integracije i omogućili im da u više navrata posjete tim koji koordinira proces pristupanja EU i dobiju odgovore na pitanja koja ih interesuju.

Takođe, za osnovce i srednjoškolce smo organizovali konkurse i online takmičenja o poznavanju EU, kao i o poznavanju evropskih jezika, a najboljima smo obezbijedili vrijedne nagrade.

U sklopu realizacije projekta „Evropski dan u tvom gradu“, posjetili smo dvanaest crnogorskih opština, u okviru kojih su održane javne debate, školski časovi i razgovori sa učenicima osnovnih i srednjih škola, a obišli smo i važne EU projekte realizovane u tim gradovima.

Kroz sprovođenje različitih informativnih i edukativnih aktivnosti i kampanja, poput obilježavanja Dana/Mjeseca Evrope i drugih značajnih evropskih datuma, osnažena je saradnja sa nevladinim organizacijama, akademskom i poslovnom zajednicom.

Takođe, značajan broj aktivnosti je realizovan u saradnji sa Zajednicom opština Crne Gore i lokalnim samoupravama, poput ekološke akcije povodom 5. juna – Dana životne sredine i 20. septembra – obilježavanja 28 godina od usvajanja Deklaracije o ekološkoj državi Crnoj Gori.

Kao odgovor na mural posvećen vezama Zapadnog Balkana i EU „Samo se srcem dobro vidi“ koji je u aprilu 2019. predstavljen u Briselu, Generalni sekretarijat Vlade je, u okviru projekta EU4ME, raspisao konkurs na osnovu kojeg su u Podgorici, Bijelom Polju i Baru oslikani murali na temu: „Ja za Evropu, Evropa za mene“.

Posebnu vrijednost projekta predstavlja izrada Strategije informisanja javnosti o pristupanju Crne Gore EU 2019-2022, ključnog vladinog dokumenta u ovoj oblasti, koja postavlja okvir i daje smjernice za kvalitetno i efikasno informisanje građana o EU i pregovaračkom procesu u narednom četvorogodišnjem periodu.

Aktivnosti realizovane u okviru projekta su prepoznate i van granica Crne Gore, a članovi EU4ME tima su svoje iskustvo u sprovođenju projekta rado dijelili sa kolegama iz regiona.

Na izmaku 2019, EU4ME tim je ponosan na aktivnosti koje smo realizovali, rezultate koje smo ostvarili, kao i na partnerstva koja smo osnažili i nova koja smo uspostavili. Na dobrim osnovama, već od naredne godine, nastavljamo sa aktivnostima koje će osigurati da crnogorski građani budu što bolje informisani o evropskom putu Crne Gore.

Deset godina od vizne liberalizacije

Bezvizni režim približio Crnu Goru Evropskoj uniji

Autorka: Bojana Milićević, RTCG

Građaninu Crne Gore, koji je prije nešto više od deset godina želio da odmor provede u inostranstvu, nijesu bili dovoljni spakovani koferi, avionske karte i novac. Za odlazak u većinu zemalja Evropske unije našim državljanima bila je neophodna viza, za koju je, između ostalog, trebalo dostaviti dokaze o zaposlenju i sredstvima izdržavanja, često i dodatnu dokumentaciju. To se promijenilo u novembru 2009. godine, kada je Savjet EU odlučio da ukine vize za Crnu Goru. Od 19. decembra iste godine, otkad se naša zemlja nalazi na šengenskoj „bijeloj listi“, crnogorskim državljanima nijesu potrebne vize za putovanje u zemlje Šengena. To znači da je u periodu od 180 dana u Šengen zoni moguće boraviti maksimalno do 90 dana u kontinuitetu.

Da bi obezbijedila bezvizni režim, Crna Gora je bila obavezna da ispuni sva mjerila iz Mape puta.

„Obaveze su bile podijeljene u četiri oblasti: sigurnost dokumenata, nelegalne migracije (uključujući readmisiju), javni red i bezbjednost, i vanjski odnosi i temeljna prava. Crna Gora je konstantno ostvarivala napredak i dostizala određeni nivo spremnosti za pristupanje EU“, objašnjeno je iz Ministarstva vanjskih poslova.

Da je viznoj liberalizaciji prethodio ozbiljan i izazovan posao, potvrdila je i tadašnja ministarka evropskih integracija Gordana Đurović.

„Vizna liberalizacija došla je zasluženom poslije gotovo dvogodišnjeg procesa priprema i pregovora i ispunjavanja sva četiri mjerila. Koordinirajuće ministarstvo bilo je

Ministarstvo unutrašnjih poslova, a svaki od ostalih resora ispunjavao je svoj dio posla. To je bio rezultat organizovanog i timskog rada unutar Vlade“, kazala je Đurović za Eurokaz.

Ona je naglasila da je vizna liberalizacija osnažila mobilnost građana, koji su počeli slobodno putovati, kako zbog posla, tako i zbog obrazovanja ili razonode. „Suštinski smo postali dio evropskog integracionog procesa, kojem nijesu pripadale samo zemlje EU, već recimo i Švajcarska i Norveška“, navela je Đurović.

U ministarstvima unutrašnjih i vanjskih poslova saglasni su da je vizna liberalizacija jedna od najkonkretnijih koristi dosadašnjeg procesa evropskih integracija. I ne samo to. Uvođenje bezviznog režima pozitivno je uticalo na rast podrške građana Crne Gore članstvu u EU, ali i na sve pozitivniju percepciju evropskih vrijednosti.

„Mjerljive koristi imaju taj multiplikativni pozitivan efekat. Ljudi prepoznaju da su dio integracionog procesa i snažnije podržavaju sve dalje reforme. Ovo se posebno odnosi na kategoriju mladih koji žele više obrazovanja i umrežavanja, kao i na različite kategorije poslovnih ljudi“, ocijenila je Đurović.

Osim evropskih integracija, bezvizni režim nesumnjivo je uticao na razvoj turizma, ali i otvorio vrata većim mogućnostima obrazovanja i usavršavanja u zemljama Šengena. „Studenti, naučnici i istraživači imaju širi spektar mogućnosti nego prije; boravak do 90 dana čini ih atraktivnim za stažiranje, praksu i drugu vrstu angažovanja u

evropskim kompanijama ili studiranje na ljetnjim univerzitetima, a na raspolaganju su odmah jer ne moraju čekati vizu da krenu," rekli su iz Ministarstva vanjskih poslova za Eurokaz.

Kako dodaju, sloboda kretanja podstiče ekonomski razvoj kroz sklapanje trgovinskih sporazuma i uspostavljanje partnerstava, što može doprinijeti smanjenju nezaposlenosti. „Bezvizni režim predstavlja posebnu motivaciju za mala i srednja preduzeća. Preduzetnici imaju više mogućnosti putovanja u Evropu kako bi pronašli nove poslovne partnere i promovisali svoju robu na tržištu EU“, saopštili su iz Ministarstva.

Đurović je naglasila da slobodniji protok ljudi kroz viznu liberalizaciju, podstiče i slobodan protok roba, usluga i kapitala. „Zemlja razvija otvoren ekonomski sistem i na ovaj način podstiče se postepena integracija Crne Gore kao nezavisne države u savremene međunarodne ekonomske odnose“, smatra Đurović.

Danas, prema podacima Ministarstva unutrašnjih poslova, 394.683 državljanina Crne Gore imaju važeći pasoš, čija je vrijednost sve veća. To pokazuju relevantne rang liste koje ocjenjuju mobilnost, percepciju neke zemlje u inostranstvu, ali i odnos između broja država za koje viza

nije potrebna i broja onih zemalja u kojima se viza može dobiti po dolasku. Tako je Crna Gora zauzela 84. mjesto na individualnoj rang listi Passport Indexa za 2019. godinu, odnosno 34. mjesto na grupnoj, što je značajan napredak u odnosu na 2015.

Zabilježeni su i pojedinačni slučajevi zloupotrebe bezviznog režima. Posljednjih godina nemali broj građana sa sjevera zemlje otisnuo se u zemlje Zapadne Evrope u potrazi za boljim socio-ekonomskim ambijentom. „Pojedini podnesu zahtjev za azil, među kojima su „lažni“ tražioci azila, dok neki rade na crno i ostaju duže od dozvoljenih 90 dana u periodu od 3 mjeseca od dana prvog ulaska u zemlje Šengena. Značajan dio njih čeka povratak u Crnu Goru, uz kaznu koja se kreće od novčane do zabrane ulaska u jednu ili sve zemlje Šengena na određeno vrijeme (od šest mjeseci do 10 godina)“, rečeno je iz Ministarstva vanjskih poslova.

Održavanje vizne liberalizacije uslovljeno je reformama sistema koje, kako su naveli iz Vlade, naše institucije sprovode – u prvom redu odlučnom borbom protiv organizovanog kriminala, terorizma i korupcije. Mogući izazovi vizne politike u narednom periodu mogu biti postupci poput žalbi na odbijanje vize, saradnja s vanjskim pružiocima usluga, prikupljanje biometrijskih podataka i procjena rizika.

U Vladi, ipak, naglašavaju da je budućnost vizne politike Crne Gore jasna, te da su se vlasti snažno obavezale da će koristiti standarde EU i u ovoj oblasti. „Zato je neophodno kontinuirano raditi na edukaciji svih činilaca uključenih u postupak izdavanja vize i obezbijediti tehničke i sve druge pretpostavke za uspostavljanje naprednog viznog informacionog sistema koji ćemo kad za to dođe vrijeme s lakoćom integrisati u VIS EU“, zaključeno je iz Ministarstva vanjskih poslova.

Predstavnici nevladinih organizacija Ozon i Zeleno srce o reciklaži i zaštiti životne sredine

Svi moraju biti svjesni značaja održivog načina života

Autorka: Bojana Mučalica, Sektor za informisanje javnosti o Evropskoj uniji i procesu pristupanja Evropskoj uniji

U Crnoj Gori se sa redovnom reciklažom papira krenulo još 2012. godine, s ciljem promocije i podizanja svijesti šire javnosti, preduzeća i državne administracije o konceptu društvene odgovornosti kao jednog od mehanizama za sprovođenje održivog razvoja. Akcija se iz mjeseca u mjesec povećava, kako u pogledu broja učesnika, tako i u pogledu prikupljenih količina papira koji se upućuju na obradu u Reciklažni centar.

I Kancelarija za evropske integracije priključila se ovoj akciji, a uz podršku Reciklažnog centra, zaposleni u KEI počeli su i sa prikupljanjem i sortiranjem i drugih vrsta otpada – limenki i plastike.

Za više od sedam godina trajanja akcije reciklaže papira u Crnoj Gori, i uz učešće od oko 30 institucija, međunarodnih organizacija, škola, preduzeća, prikupljeno je i na

obradu u Reciklažni centar upućeno oko 20 tona papira, starih novina i kartona. Redovnu mjesečnu akciju reciklaže papira organizuje svakog poslednjeg četvrtka u mjesecu Direkcija za mediteranske poslove u Ministarstvu održivog razvoja i turizma. Svi zainteresovani se ovoj akciji mogu priključiti slanjem e-maila na kor@mrt.gov.me.

Predstavnici nevladinog sektora govore za Eurokaz o značaju održivog načina života, očuvanja životne sredine, edukaciji i brojnim sprovedenim aktivnostima.

Direktor nevladine organizacije „Zeleno Srce“ i član Radne grupe za poglavlje 27 - Životna sredina i klimatske promjene, Petar Krivokapić, smatra da su građani Crne Gore svjedoci izraženijih klimatskih promjena.

„Rekao bih da naročito mlađa populacija razvija svijest o značaju održivog načina života koje je uslov očuvanja životne sredine, ali i sopstvenog zdravlja, koje će ubuduće sve više biti posljedica prekomjernog zagađenja“, rekao je Krivokapić za Eurokaz.

Pojasnio je da je NVO „Zeleno Srce“ osnovana iz ideje da nam zdrava budućnost nije zagarantovana. „Uvidjeli smo da koncept zelene ekonomije nije naš izbor, već neophodnost i da moramo koristiti ono što imamo da utičemo na pozitivne promjene u našem okruženju tj da promoviramo odgovorno ponašanje kroz moderan način života i rada, da ukažemo na neophodnost ličnog angažovanja kako bi se te posledice preduprijedile ili smanjile“, dodao je on.

Kako ističe, NVO Zeleno Srce je 2013. god prepoznala potrebu većeg učešća takozvanih „zelenih vijesti“ pa su iste godine pokrenuli web portal www.reciklirajte.me kao prvi ekološko-energetski portal u Crnoj Gori, kao i Facebook zajednicu koja danas broji blizu 2.700 pratilaca.

„Portal je u fazi modernog redizajna i uskoro će nastaviti sa radom. Prepoznali smo problem povećavanja opasnog EE otpada (električni i elektronski) kao i problem primarne selekcije i drugih vrsta otpada, naročito „suvog“ kao što je plastika, pet i papir. Naredne 2014. godine, Ministarstvo održivog razvoja i turizma i Agencija za zaštitu životne sredine su nam pružili pomoć i kroz Memorandum o razumijevanju pomogli da realizujemo drugi naš projekat „Zelena inteligencija“, kako bi se stvorile osnove da se uspostavi sistem primarnog prikupljanja, selekcije i ekološki prihvatljivog odlaganja EE otpada od pravnih lica. Do danas je sakupljeno preko 200.000 kilograma EE otpada, uz punu podršku licencirane firme Hemosan iz Bara“, naveo je Krivokapić.

Kako kaže, naišli su na podršku više od 100 društveno odgovornih institucija, opština, velikih i malih preduzeća, kao i određenog broja samoinicijativnih građana koji su dokazali da kod nas zaista postoje ljudi koji su ekološki osviješćeni i spremni da i najmanji uređaj, kao sto je mobilni telefon, selektivno odlože, uz svoj lični dodatni napor.

„Naša inicijativa ide ka proširenju svijesti o primarnoj selekciji i drugih vrsta otpada, kao osnove za uspostavljanje sistema selektivnog odlaganja i kasnije reciklaže. Od 2017. godine nas je podržala firma Monte Eko reciklaža, licencirana za otpadni papir, uz uz čiju smo pomoć i podršku dosadašnjih društveno odgovornih institucija raspodijelili preko 350 modernih kutija od recikliranog kartona, po EU standardima, koje služe za selekciju papira na izvoru (kancelarija, arhiva, računovodstvo)“, saopštio je Krivokapić.

Kao član Radne grupe za pregovaračko poglavlje 27, smatra da je proces vrlo obiman i zahtjevan, naročito finansijski. „Utisak je da se radi posvećeno, ali sam mišljenja da

Petar Krivokapić

se šira zajednica mora više angažovati kako bi uspostavili sistem koji nam je u interesu, a koji EU direktive propisuju, moraju se stručni timovi okupiti, aplicirati sa projektima prema EU fondovima i dobre ideje će se moći realizovati kroz finansijsku podršku ili privatno-javno partnerstvo“, poručio je Krivokapić.

Direktor Ekološkog pokreta Ozon, Aleksandar Perović, podsjeća da je Ozon od 2013. godine, od samog početka realizacije u Crnoj Gori, uključen u kampanju „Svaka

limenka se računa“, što im, kako kaže, predstavlja veliko zadovoljstvo, jer rade sa partnerima koji dijele iste vrijednosti i posvećenost promovisanju reciklaže.

„Kampanja tj. program ima međusektorski karakter, što je posebna vrijednost. U Crnoj Gori u realizaciji programa uključeni su proizvođači pića, lokalne uprave, sanitarne deponije, nevladine organizacije koje se bave zaštitom životne sredine, obrazovne ustanove, ugostiteljski i prodajni lanci, muzički festival, zaista veliki broj institucija i manifestacija. Kada pričamo o ostvarenim rezultatima programa „Svaka limenka se računa“, podijelio bih na one vidljive, kakav je, na primjer, pet tona sakupljenih limenki u posljednje tri godine i one koje su oku običnog posmatrača nevidljive, kakav je doprinos smanjenju emisije ugljen-dioksida (CO2) i globalnog zagrijavanja. Ako znamo da tona recikliranog aluminijuma smanjuje učešće ugljen-dioksida u atmosferi za devet tona, nadam se da ćemo shvatiti koliki je važan taj nevidljivi rezultat. Svakako da program ima sjajne rezultate i u kontekstu broja institucija koje su opremljene namjenskim kutijama i drugim posudama za selektivno odlaganje limenki, brojem akcija, dešavanja i manifestacija na kojima se program realizuje, kao i brojem posjetilaca i korisnika sa kojima je ostvarena interakcija“, rekao je Perović za Eurokaz.

Ozon je, kako je rekao, imao priliku da program „Svaka limenka se računa“ realizuje u osnovnim školama širom Crne Gore, a naročito ističe od Nacionalnog savjeta za obrazovanje akreditovani program za stručno usavrša-

vanje nastavnika „Obrazovanje o upravljanju otpadom“, čiji je autor zajedno sa Snežanom Grbović. Perović podsjeća i da je tokom 2016. godine organizovano takmičenje u sakupljanju limenki u kom je učestvovalo osam osnovnih škola iz Nikšića i Podgorice, a tri najbolje nagrađene su interaktivnim tablama i projektorom za nastavu, što je još jedan konkretan održiv rezultat programa „Svaka limenka se računa“.

„Meni je u sjećanju ostala posebno draga uspješna priča iz Berana, 2015. godine, kada su učenici sedam beranskih osnovnih škola za mjesec dana sakupili oko 20.000 limenki, što je negdje oko 300 kilograma i tako „očistili“ grad od ove vrste ambalažnog otpada. Kao nagradu organizovali smo im sa Opštinom Berane putovanje i posjetu spektakularnoj izložbi „Džinovi Patagonje“, koja je bila na Jadranskom sajmu u Budvi, što je nešto što će se dugo pamtiti. Zbog ovakvih detalja vjerujem da rezultati programa poput „Svaka limenka se računa“ moraju biti sagledani na mnogo kompleksniji način od, recimo, akcija čišćenja, koje su najprisutnije kada pričamo o ovoj oblasti“, rekao je on.

Perović smatra da edukativni programi o upravljanju otpadom moraju biti dio zvaničnog obrazovnog sistema. „Naročito ako pratimo savremene trendove i mijenjanje konteksta ove problematike, koja je kroz cirkularnu ekonomiju sagledana na potpuno drugačiji, usudio bih se reći, dijamentalno suprotan način od dosadašnjeg, što je otvorilo prostor i za preduzetničke i inovativne ideje.

Naravno, i programi koji se bave životnom sredinom i klimatskim promjenama morali bi biti mnogo više prisutni u obrazovnom sistemu nego što je danas slučaj“, dodao je on.

Vjeruje da je potrebno da Nacionalni savjet za obrazovanje otvori prostor za sve kvalitetne programe, bez favorizovanja bilo koje grupe stručnjaka ili sektora, a, kako smatra, posebno je bitna edukacija edukatora, koji zbog velikog opsega obaveza tokom radnog vremena realno ne mogu da isprate sve što se dešava i što je pozitivna praksa. Podsticati inovativnost u radu je posebno bitno, dodaje on, i taj segment obrazovanja je potrebno značajno unaprijediti i strateški podsticati.

Jedna od oblasti koja je u fokusu aktivnosti Ozona je upravljanje otpadom, pa, kako je rekao Perović, imaju veliki broj aktivnosti čiji je cilj promocija reciklaže i uopšte pametnog sistema upravljanja otpadom. Pomenuo je saradnju sa Pivarom „Trebjesa“, kroz kampanju „Rock&Recycle“ koja se već sedam godina realizuje na najvećem domaćem muzičkom festivalu „Lake fest“, a realizovana je i na popularnim festivalima Sea dance i Bedem fest, u kojoj je fokus na reciklaži plastične ambalaže.

„Sakupljenim čašama sa Lake festa smo dali umjetnički duh, tako što je akademski vajar Marko Petrović Njegoš napravio gigantske skulpture vidre i potočne pastrmke, kako bi se istakla važnost zdravih vodnih ekosistema i skrenula pažnja na ugroženost vrsta. Takođe, sa Pivarom „Trebjesa“ ove godine realizujemo i projekat „Otpad i Budućnost“, sa kojim smo pobijedili na Pivarinom konkursu, čiji je cilj promocija pametnog upravljanja otpadom, a akcenat na primjeni savremenih tehnologija i opreme za reciklažu. Nabavićemo pametnu kantu za ambalažni otpad i napraviti javna dešavanja u sedam gradova u Crnoj Gori, kako bi što više građana imalo priliku da se upozna sa konceptom pametnog upravljanja otpadom“, saopštio je Perović.

U Ozonu su ponosni i na višegodišnju saradnju sa Coca-Cola HBC kroz kampanju „Uhvati čist talas“ koja se

Aleksandar Perović

realizuje u Budvi, a od naredne godine, vjeruju, i u još pri morskih opština u kojima je fokus na reciklaži otpadne ambalaže i sprečavanju nastanka morskog otpada.

„Ova kampanja takođe ima međusektorsko partnerstvo i uključuje veliki broj partnera iz institucija sistema sa državnog i lokalnog nivoa, javnih preduzeća, zakupaca plaža i plažnih barova, nevladine organizacije koje se bave upravljanjem otpadom i zaštitom životne sredine, što je od posebnog značaja. Tokom prve godine realizacije za tri mjeseca ljetnje sezone na oko 30 plaža i ugostiteljskih objekata sakupljeno je oko 92 tone staklene i plastične ambalaže i otpadnih limenki, koje su predate u proces reciklaže, pa je kampanja „Uhvati čist talas“ dobila godišnju nagradu Unije poslodavaca Crne Gore za 2018. godinu“, pojasnio je on.

Podsjetio je i da su u Baru, Budvi, Kotoru i Herceg Novom realizovali kampanju „Ubaci PET, opet“, tokom koje su građane, odnosno kupce u megamarketima u kojima su imali improvizovane punktove, nagrađivali promotivnim materijalima za pet komada otpadne ambalaže i na taj način predstavili u praksi koristi od depozitnog sistema.

„Učestvujemo tradicionalno u manifestacijama za djecu kakva je „Dan Sunca“ i druženjima koje organizuje vrtić

„Pčelica“, sa namjenski razvijenom radionicom na temu reciklaže, gdje koristimo čepove, pa smo posebno ponosni i na taj segment stvaranja ekološke svijesti. Ne bih da budem neskroman, ali zaista mnogo radimo, pa kad ovako nabrajam i sam se začudim koliko se toga realizuje tokom godine. Uz sve ovo učestvujemo aktivno u radnoj grupi za donošenje novog zakona o upravljanju otpadom, a učestvovali smo i u izmjenama i dopunama Državnog plana upravljanja otpadom do 2020. godine, gdje smo predložili formiranje pametnog centra za upravljanje otpadom u Nikšiću“, ističe Perović.

On smatra da su, kad je u pitanju značaj reciklaže i, generalno, očuvanja životne sredine, građani osvješćeni u mjeri u kojoj efikasno funkcioniše sistem, njegove institucije, javne politike, strategije i planovi, zakonska i podzakonska akta i tu nema puno prostora za manipulacije.

„Kada pričamo o upravljanju otpadom, jasno je da postojeća infrastruktura i sistem organizacije, pa i sam sistemski pristup ovoj problematici nijesu na nivou koji prati (ne) kulturu življenja i trendove u našem društvu. Upravo zato često ističem da pogubne navike kakve su nekontrolisano

odlaganje otpada, nijesu samo interesantne sa ekološkog aspekta, odnosno odnosa prema životnom okruženju, već imaju i kulturološku pa i psihološku dimenziju, što svakako ukazuje na potrebu multidisciplinarnog pristupa, ukoliko želimo dostići željen nivo. Ovo je važno zbog činjenice da se kod nas najviše barata pojmovima edukacije ili kaznene politike, kao mehanizmima za iskorjenjavanje pogubnih navika pojedinaca, koji sigurno nijesu većina društva“, rekao je Perović.

On smatra da se moraju u obzir uzeti i drugi faktori kakvi su ekonomski momenat, lokalne i mentalitetske karakteristike, nivo obrazovanja i druge važne specifičnosti zajednice, kako bi se došlo do održivog, ekološki prihvatljivog i ekonomski isplativog sistema upravljanja otpadom.

„A to naravno podrazumijeva odlučnu i konkretnu sistemsku podršku uz aktivno učešće krovnih donosilaca odluka. Vjerujem da, i imajući u vidu da smo mali sistem, bi pomoci bili mogući vrlo brzo, što bi vjerujem dobilo podršku cjelokupnog društva“, zaključuje direktor Ozona.

Uspješno realizovan trogodišnji program sektorske budžetske podrške za integrisano upravljanje granicom

Bezbjednost granice u skladu sa standardima EU veliki izazov

Autorka: Tanja Ostojić, generalna direktorica Direktorata za međunarodnu saradnju i evropske integracije u MUP-u

Mehanizam sektorske budžetske podrške u Crnoj Gori prvi put je uveden 2015. godine kao podrška Ministarstvu unutrašnjih poslova za sprovođenje Strategije integrisanog upravljanja granicom za period 2014-2018. godina. Ovaj program, koji se realizuje kroz IPA fond, a za koji je opredijeljeno 20 miliona eura, predstavlja važan instrument razvojne saradnje, kojim Evropska unija finansijski podržava nacionalne prioritete u politikama koje su od posebne važnosti za sveukupnu reformu društva, i koje su, istovremeno, od velikog značaja za pregovarački proces i buduće članstvo Crne Gore u Evropskoj uniji.

Sprovođenje mjera za bezbjednost granice, u skladu sa standardima definisanim kroz koncept integrisanog upravljanja granicom Evropske unije, predstavlja za sve zemlje izazov koji obuhvata veliki broj promjena i novina u organizacionom, kadrovskom, infrastrukturnom i materijalno-tehničkom smislu, pa je pomenuti strateški dokument pripremljen sa ciljem jasnog definisanja zadataka, davanja smjernica za razvoj i planiranja unutar relevantnih organa na nacionalnom, regionalnom i lokalnom nivou. Njime su usvojeni strateški i operativni ciljevi za svaku od dimenzija koju ovaj kompleksni koncept podrazumijeva, a koje se odnose na graničnu kontrolu, suzbijanje i otkrivanje prekograničnog kriminala, četvoroslojni model kontrole pristupa i međuresorsku saradnju.

U skladu sa ovako postavljenim ciljevima, podrška EU usmjerena kroz sektorsku budžetsku podršku, bila je organizovana kao trogodišnji program finansiranja aktivnosti koje su doprinosile ostvarenju prihvaćenog evropskog koncepta integrisanog upravljanja granicom, pa je fokus bio na unaprijeđenju kapaciteta materijalno-tehničkih i

prostornih kapaciteta Sektora granične policije, kao i na povećanju stepena opremljenosti samih graničnih prelaza. U periodu koji je pred nama, poseban akcenat će biti na graničnoj infrastrukturi, kroz izgradnju i rekonstrukciju graničnih prelaza Ranče, Šćepan Polje, Vračenovici i Kula.

Ono što ovaj instrument podrške čini drugačijim od asistencije koju dobijamo kroz „klasične“ IPA projekte, svakako je veći stepen samostalnosti u upravljanju dostupnim sredstvima, ali i nemjerljivo veći stepen odgovornosti za svaki utrošeni iznos, imajući u vidu precizno uspostavljene indikatore za praćenje učinka uspjehnosti ovog programa, na temelju kojih su, tokom prethodne dvije godine, uz prvu fiksnu tranšu od 8 miliona eura, uplaćivane varijabilne tranše u iznosu od 8 miliona u 2018. godini i

gotovo 3,9 miliona u 2019. godini. Na ovaj način, obezbijedivši uplatu sredstava u iznosu od skoro 19,9 miliona, Ministarstvo unutrašnjih poslova je realizovalo više od 99% prvobitno opredijeljenih sredstava, što predstavlja jedan od najboljih rezultata kada je u pitanju sprovođenje sektorske budžetske podrške u nekoj od zemalja kojoj je ovaj model pomoći od strane EU bio dostupan.

Opredijeljena podrška u velikom je procentu omogućila nesmetano sprovođenje Strategije za integrisano upravljanje granicom i Šengenskog akcionog plana, kojima je Vlada Crne Gore definisala najvažnije aktivnosti u oblasti „vanjskih granica i šengena“, kao jedne od finansijski najzahtjevnijih u okviru pregovaračkog poglavlja 24 – Pravda, sloboda i bezbjednost.

Izuzetno dobri rezultati koji su postignuti u prethodnom periodu i uspješno apsorbovana sredstva kao posledica kontinuirane posvećenosti i odgovornosti Ministarstva unutrašnjih poslova, predstavljaju motiv da nastavimo sa pristupom koji nas vodi ka dostizanju najviših standarda u ovoj oblasti.

Postignuto nas takođe obavezuje da sa jednakom angažovanošću nastavimo sa radom i ubuduće, i daje nam za pravo da vjerujemo da će nam slični mehanizmi pomoći od strane naših evropskih partnera biti na raspolaganju, kako kroz nastavak podrške u oblasti vanjskih granica i Šengena, tako i na drugim važnim poljima koji doprinose vladavini prava u Crnoj Gori.

Ministar vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske Gordan Grlić Radman za Eurokaz saopštio:

Zagreb će nastaviti da podržava integraciju Crne Gore

Autor: Marko Vešović, dnevne novine Dan

Ministar vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske Gordan Grlić Radman saopštio je da će uložiti maksimalne napore kako bi svaka od država jugoistočne Evrope tokom hrvatskog predsjedanja EU ostvarila konkretan napredak u evropskim integracijama. On je u intervjuu za Eurokaz kazao da je Crna Gora, od svih država jugoistočne Evrope, najdalje odmakla u procesu pregovora za članstvo u Evropskoj uniji, kao i da će Hrvatska nastaviti snažno da zagovara proširenje EU koje se temelji na načelu individualnog pristupa.

Proširenje EU na zemlje Zapadnog Balkana sigurno će biti visoko na dnevnom redu hrvatskog predsjedavanja EU u prvoj polovini godine. Na čemu će Hrvatska insistirati tokom predsjedavanja EU kada je riječ o Crnoj Gori i njenim obavezama u okviru evropske agende?

Politika proširenja EU i odnosi s državama jugoistočne Evrope biće jedan od prioriteta hrvatskog predsjedavanja Savjetom Evropske unije 1. januara - 30. juna 2020. godine. Upravo zato organizujemo u maju u Zagrebu sastanak na vrhu između EU i zemalja Zapadnog Balkana, 20 godina nakon sličnog pokušaja tokom francuskog predsjedavanja u vrijeme predsjednika Širaka. Taj sastanak za vrijeme predsjedavanja Savjetom EU postaje još važniji, jer se događa u trenutku kada moramo odrediti daljnje korake u idućoj deceniji i znati s kojom porukom idemo prema jugoistoku Evrope. Sada je to područje poput „crne rupe“ usred Evrope koje nema druge prosperitetne budućnosti do da postane dio EU.

Hrvatska će, stoga, nastaviti snažno zagovarati proširenje EU koje se temelji na načelu individualnog pristupa, te na strogom, ali pravednom uslovljavanju, čime se jamči

ispunjavanje kriterijuma i uslova za članstvo – što je ključno za vjerodostojnost procesa. Mi ćemo uložiti maksimalne napore kako bi svaka od država jugoistočne Evrope tokom našeg predsjedavanja ostvarila konkretan napredak u evropskim integracijama. Posebno važnim smatramo donošenje odluke o otvaranju pristupnih pregovora s Albanijom i Sjevernom Makedonijom i to će biti visoko na našoj ljestvici prioriteta.

Kada je riječ o Crnoj Gori, podupiremo nastavak pristupnih pregovora EU s Crnom Gorom i radićemo na tome da tokom našeg predsjedavanja Crna Gora otvori poglavlje 8 koje se odnosi na tržišnu konkurentnost, i koje još jedino preostaje za otvoriti. No to, naravno, ne zavisi samo od nas. Podržavamo Crnu Goru da nastavi biti usredsređena na ispunjavanje mjerila iz poglavlja 23 i 24, koja su ključna za ukupni napredak u pristupnom procesu.

Da li dijelite mišljenje da je za samu EU važno da Zapadni Balkan bude njegov sastavni dio? Ako je tako, zašto je to važno?

Budućnost jugoistoka Evrope je postati dio EU i tu nema alternative. Naime, imati „rupu“ u srcu Evrope nije nikome u interesu. Stoga ta pomenuta majska konferencija o Zapadnom Balkanu u Zagrebu tokom našeg predsjedavanja neće biti sama sebi svrha. Na tome se intenzivno radi i sigurni smo da ćemo napraviti značajni pomak u politici proširenja Evropske unije na jugoistok kako bi Evropa bila uticajnija, kao što i kaže naš prioritet predsjedavanja.

Kako ocjenjujete napredak Crne Gore na njenom evropskom putu i na šta se moramo usredsrediti tokom hrvatskog predsjedavanja?

Od svih država jugoistočne Evrope, Crna Gora je najdalje odmakla u procesu pregovora za članstvo u Evropskoj uniji. U pristupnim pregovorima, koji su otvoreni 2012. godine, preostaje da bude otvoreno još samo jedno poglavlje. Mislim da to samo po sebi govori o tome da je Crna Gora do sada napravila veliki dio posla, da je taj posao napravljen dobro i sada treba nastaviti sa reformama. Uvjereni smo da će Crna Gora ostati uspješan primjer za politiku proširenja.

Na vaše pitanje o tome na šta bi Crna Gora trebalo da se usredsredi, rekao bih da se u ovoj fazi pristupnih pregovora Crna Gora prioritarno treba fokusirati na poglavlja 23 i 24, odnosno nastaviti raditi na ispunjavanju prelaznih mjerila iz ovih ključnih poglavlja vladavine prava, posebno u područjima u kojima je potrebno ostvariti dodatni napredak, a na što ukazuje Evropska komisija u svojim izvještajima. Jer kao što sam već naglasio, ova dva poglavlja su ključna za ukupni napredak u pristupnom procesu.

Iz Vaše perspektive, kakav će biti dalji evropski put regiona, posebno Crne Gore, u svjetlu svih trenutnih kretanja u EU i očekivanja koje EU ima od zemalja regiona?

Vjerujem da će se evropski put svih država jugoistočne Evrope nastaviti, jer je evropska perspektiva neupitna, što jasno proizlazi iz niza dokumenata kao i izjava novog vođstva EU. Hrvatska čvrsto vjeruje da je članstvo država

jugoistočne Evrope u EU u strateškom interesu EU i zato je važno je da EU ostane otvorena za dalje proširenje. Istovremeno, mora postojati jasna predanost procesu i od strane država jugoistočne Evrope. Ono što je potrebno je politička volja i preuzimanje obaveze za ispunjenje kriterija i zahtjeva, posebno u području vladavine prava i temeljnih prava i sloboda, javne uprave i ekonomskog upravljanja, kao i vezano za održavanje demokratskih vrijednosti.

Dakle, bez obzira na trenutna kretanja u EU, važno je da one države koje snažno podržavaju politiku proširenja, kao što je i Hrvatska, mogu biti uvjerljive i argumentovane kada se zalažu za tu politiku, a to je moguće samo ako države koje žele postati članice EU nastave pokazivati i dokazivati da su privržene sprovođenju reformi i usvajanju evropskih vrijednosti i standarda. Zato vjerujemo da će Crna Gora odlučno nastaviti svoj evropski put, biti uspješan primjer kao i do sada, te inspiracija drugima. Takav status donosi i veliku odgovornost.

Francuski predlog – u vezi sa reformom procesa pregovora o pridruživanju – izazvao je brojne komentare. Da li bi se eventualno prihvatanje takvog predloga na nivou EU negativno odrazilo na Crnu Goru?

Zaista, francuski predlog izmjene metodologije podstakao je vrlo živu raspravu o proširenju, kako u stručnoj javnosti tako i u medijima, ali i šire. O proširenju se sada ponovno govori, što smatramo pozitivnim. Dobro je da je ova politika, koja se smatra jednom od najuspješnijih EU politika, ponovno u središtu pozornosti. No, ne bih želio komentarisati konkretne predloge pojedinih država i njihov mogući uticaj na pristupni proces Crne Gore. Prije svega zato što smatramo da se rasprava mora voditi institucionalno prema nadležnostima. Jednako tako smatramo da zajednički imenitelj svih mogućih izmjena metodologije pristupnog procesa jeste postizanje veće učinkovitosti. Pri tome, smatram da se Crna Gora ne treba opterećivati pitanjima izmjene metodologije, već svoju energiju i pozornost usmjeriti prije svega na zadatke koji stoje pred vama i napredak neće izostati.

Kako komentarišete odluku da se sa Albanijom i Sjevernom Makedonijom ne otvore pregovori o pridruživanju?

Odlučno smo se zalagali i zalagaćemo se za otvaranje pregovora sa Sjevernom Makedonijom i Albanijom. Kao što znate, zbog manjeg broja zemalja nije došlo do prihvatanja zaključaka, zbog čega duboko žalimo, jer mislimo da je to bio dobar i kritičan trenutak. No, ne treba se obeshrabriti, već nastaviti insistirati, jer želimo poslati poruku našim prijateljima u tim dvijema zemljama da nastave s reformama, a mi ćemo ih nastaviti snažno podržavati uz ispunjenje svih kriterija. Želimo imati prosperitetno i stabilno susjedstvo, što je u interesu i Hrvatske i Evropske unije.

Nastavićemo da pomažemo znanjem i iskustvom

Da li je Hrvatska spremna da ekspertski pomogne Crnoj Gori u zatvaranju najsloženijih poglavlja u pregovorima sa EU?

Hrvatska je i do sada pomagala, a i nastaviće pomagati Crnoj Gori kroz prenos znanja i iskustava koja imamo iz našeg pristupnog procesa, ali i našeg gotovo sedmogodišnjeg iskustva kao članice EU. Ta saradnja odvija se na temelju bilateralnog Ugovora o evroatlantskom partnerstvu iz 2012. godine. Do sada je u aktivnostima i programima koje smo organizovali prošlo gotovo 800 djelatnika državne i lokalne uprave Crne Gore. Hrvatska trenutno učestvuje i u nekoliko Twinning projekata u vašoj zemlji. Naše institucije imaju vrlo dobru saradnju i komunikaciju s institucijama Crne Gore i spremne su, kao što sam već naglasio, nastaviti konkretnu tehničku pomoć i podršku u onim područjima za koja postoji interes i potreba Crne Gore.

Dijalogom do dogovora o Prevlaci

Kako se pitanje granice na Prevlaci odražava na bilateralne crnogorsko-hrvatske odnose i ukupno na proces pridruživanja Crne Gore EU, imajući u vidu već iskazanu evropsku poziciju da nema priključenja dok se ne riješe granični sporovi?

Što se tiče bilateralnih odnosa između Crne Gore i Hrvatske, mi svoje odnose gradimo na temelju međusobne saradnje, dobrosusjedstva i savezništva koje nas danas veže i u evroatlantskom kontekstu. U takvom okruženju pristupa se i radu na rješavanju otvorenih pitanja. Postoji izražena spremnost da se problemi otvorenih pitanja rješavaju zajednički, u dogovoru i bez ishitrenih koraka. Mislimo da je obustrano korisno raditi na rješavanju i, u konačnom, riješiti i zatvoriti sva otvorena pitanja.

Kada je riječ o rješavanju sporova o granici, hrvatska stajališta su postojana. I dalje smatramo da je za rješavanje sporova o razgraničenju najbolji neposredni dogovor, odnosno postizanje sporazuma bez potrebe za međunarodnim pravosudnim tijelima. U odnosu na Crnu Goru, ne postoji pitanje Prevlake već postoji samo pitanje utvrđivanja bivše međudržavne granice na kopnu i pitanje razgraničenja na moru između Republike Hrvatske i Crne Gore. Trenutno je na snazi i primjenjuje se privremeni režim razgraničenja na kopnu i na moru, utvrđen Protokolom uz južnu granicu između Republike Hrvatske i tadašnje SRJ iz 2002. godine. Iako dvije države još nijesu usaglasile način kako će trajno riješiti pitanje granice, smatramo da treba dijalogom doći do dogovora o granici.

Što se tiče stava EU da neće biti novih proširenja bez rješavanja graničnih pitanja, to vidimo prije svega kao ohrabrenje državama jugoistoka Evrope da ulože maksimalne napore da otvorena pitanja rješavaju kroz dijaloge i dogovore u duhu dobrosusjedskih odnosa. Pitanje granica treba rješavati na isti način, bilateralnim dogovorom u skladu s Poveljom UN-a i međunarodnim pravom.

Tanja Fajon i Adrijan Vuksanović o politici proširenja i izazovima sa kojima se suočava EU

EP ostaje snažan sagovornik daljeg proširenja, fokus na Zapadni Balkan

Autorka: Aneta Durović, novinska agencija MINA

Evropski parlament ostaje snažni zagovornik daljeg proširenja Evropske unije sa fokusom, prije svega, na Zapadni Balkan, ocijenila je poslanica EP, Tanja Fajon.

Ona je rekla da duboko žali zbog odluke Francuske da ne odobri početak pregovaračkog procesa sa Sjevernom Makedonijom i Albanijom.

„To je bila ozbiljna greška i svi oni koji su blokirali proces moraju biti odgovorni. Kredibilnost i stabilnost EU u regionu ozbiljno su ugroženi i izloženi riziku. To se ne bi trebalo dogoditi“ rekla je Fajon za Eurokaz.

Ona se nada da će i Sjeverna Makedonija i Albanija uskoro dobiti zeleno svjetlo, najkasnije do marta sledeće godine.

Tanja Fajon

„U toku je diskusija o tome kako da se ponovo pokrene proces proširenja kao takvog. Makronov predlog koji je objavljen uoči novog mandata EK-a je, prema mom mišljenju, korak u pogrešnom pravcu“, smatra Fajon.

Kako je kazala, tempo reforme EU leži u rukama vlada zemalja pristupnica i svaka se procjenjuje prema sopstvenim zaslugama.

Upitana da li misli da bi Sjevernu Makedoniju i Albaniju trebalo odvojiti u procesu pregovora, Fajon je odgovorila da su obje države uradile svoj domaći zadatak i ono što je od njih zatraženo. „Radije bih upitala države EU koje blokiraju kakav je osjećaj kada obećate a ne ispunite obećanje. Neko mora da preuzme odgovornost“, poručila je Fajon.

Ona je dodala da treba imati na umu da je otvaranje pregovora o pristupanju samo početak veoma dugog i zahtjevnog procesa.

„Vrlo je teško razumjeti Makronovo djelovanje, ali vjerujem da njegova odluka ima unutrašnji, francuski domaći element, koji sigurno nije u interesu EU u cjelini. To može imati ogromne negativne posledice za unutrašnje jedinstvo EU, što se pokazalo poslednjih godina“, navela je Fajon.

Prema njenim riječima, proces proširenja jedno je od najvećih dostignuća Evropske unije, zbog čega je vrlo važno ostati dosljedan toj politici.

Komentarišući inicijativu o malom Šengenu, poručila je da će ideja o povezivanju ljudi i država uvijek imati njenu podršku.

„Šengen je simbol evropske integracije. Omogućavanje slobodnog kretanja roba, usluga, kapitala i ljudi može imati pozitivan uticaj na ekonomiju u regionu. To je dobar način za poboljšanje odnosa i povezivanje ljudi i kultura između država“, rekla je Fajon.

S druge strane, dodala je, mali Šengen ne može zamijeniti članstvo u EU. „Šengenska oblast zahtijeva svoj sopstveni skup kriterijuma i ona se može dostići tek kada se zemlja pridruži EU. Zavisno od toga kako će funkcionisati, ali mini Šengen i članstvo u EU možda nijesu kompatibilni“, smatra Fajon.

Ona je nada da će sve države Zapadnog Balkana jednog dana biti punopravne članice EU i Šengena kao jedna porodica, ocjenjujući da bi na tome svi trebalo da rade.

Nekadašnji predsjednik skupštinskog Odbora za evropske integracije, Adrijan Vuksanović, rekao je da trenutno stanje sa kojima se Evropska unija suočava utiče na politiku proširenja.

„Sve što se dešava na nivou Evropske unije, odražava se na države koje su u procesu integracija, to je prosto neodvojivo. Izborna godina i Bregzit usporili su proces integracije novih članova, i potrebe da se Unija konsoliduje sa novonastalim okolnostima“, rekao je Vuksanović u razgovoru za Eurokaz.

Međutim, smatra on, dobra vijest je da je pregovarački proces nastavljen i da je pitanje dana kada će se održati Međuvladina konferencija na kojoj će Crna Gora otvoriti poglavlje 8 – Konkurencija i time zaokružiti fazu otvaranja poglavlja.

Prema njegovim riječima, neotvaranje pregovora sa Sjevernom Makedonijom i Albanijom bila je poruka koja nije s oduševljenjem prihvaćena ni među državama članicama.

„Svjesna je i EU da to nije trebalo da se desi. Ali, to ne smije uticati na slabljenje entuzijazma i promociju evropske ideje, jer uvjeren sam da će uskoro i jedna i druga država otpočeti pregovore sa EU i nastaviti svoj evropski put“, kazao je Vuksanović.

Komentarišući stavove da bi Sjevernu Makedoniju i Albaniju trebalo odvojiti u pregovorima, on je kazao da se od početka zalaže za princip regate.

„Smatram da svaka država treba da napreduje u skladu sa sopstvenim zaslugama. Spremnija država koja pristupa ne treba da čeka državu koja je manje spremna u ispunjavanju obaveza. Osim toga, ljestvica obaveza nije jedinstvena, nego usklađena sa društvenim, ekonomskim i političkim ambijentom određene države“, pojasnio je Vuksanović.

Kako je rekao, pregovori se vode posebno, sa svakom od država odvojeno, a odluka o otvaranju pregovora svako treba da bude donesena u odnosu na nivo spremnosti države. On je mišljenja da je Zapadni Balkan potreban EU, jednako kao što je EU potrebna našem regionu.

„Cijelokupna Unija je zasnovana na ideji integracije svih evropskih država, prema tome, politika proširenja nije jednostrani cilj, već se odnosi na države kandidate jednako kao i samu Uniju“, poručio je Vuksanović.

Komentarišući inicijativu o malom Šengenu, rekao da je Crna Gora već ostvarila ono što proklamuje ideja o malom Šengenu, kroz CEFTU i saradnju sa susjedima zasnovanu na nepostojanju otvorenih pitanja.

„Pri tom, sa susjedima već sarađujemo kroz brojne regionalne inicijative. Bojim se da mali Šengen može skloniti fokus sa EU, kao glavnog spoljno političkog cilja Vlade Crne Gore“, zaključio je Vuksanović.

Adrijan Vuksanović

Države članice EU prepoznale napore Crne Gore u oblasti konkurencije

Otvaranje poglavlja 8 biće važan korak naprijed u procesu pristupanja

Autorka: Jovana Đurišić, portal Pobjeda

Države članice Evropske unije (EU) dale su nedavno zeleno svjetlo na Izvještaj o ispunjenosti mjera za otvaranje jedinog preostalog pregovaračkog poglavlja u pregovorima Crne Gore sa Evropskim unijom – poglavlja 8 – Konkurencija. Iako poglavlje još uvijek nije otvoreno, sagovornici Eurokaza se nadaju da će se to desiti što je prije moguće. To bi, kažu, bio važan korak naprijed u procesu, čime bi se pokazalo da je rad na proširenju u toku, a jednom, kada budu otvorena sva poglavlja, dalji napredak ocjenjivaće se na osnovu sprovođenja i primjene reformi.

Iz Kancelarije za evropske integracije napominju da je poglavlje 8 jedno od najzahtjevnijih pregovaračkih poglavlja koje se otvara i zatvara među poslednjima. Spremnost EU da podrže otvaranja poglavlja je, kako kažu, potvrda da je Crna Gora u ovoj oblasti uradila sve što je bilo potrebno, te da su države članice to prepoznale.

Predsjednik Parlamentarnog odbora za stabilizaciju i pridruživanje Evropskog parlamenta za Crnu Goru Vladimir Bilčik kazao je za Eurokaz da je važno pokazati odlučnost u procesu reformi, kako bi se otvorilo i poslednje pregovaračko poglavlje.

„Nadam se da će poglavlje 8 biti moguće otvoriti što prije. Važno je pokazati odlučnost u procesu reformi kako bi se poslednje poglavlje otvorilo. Jednom, kada budu otvorena sva poglavlja, dalji napredak ocjenjivaće se na osnovu sprovođenja i primjene reformi. Za početak zatvaranja poglavlja potrebna je snažna politička posvećenost Crne Gore procesu reformi“, kazao je Bilčik za Eurokaz.

Bilčik ističe da pregovori i otvaranje poglavlja nijesu samo razmjena papira, već, kako kaže, podrazumijevaju „promjene na terenu“.

Vladimir Bilčik

„Crna Gora mora da počne da trči, ako želi da zadrži poziciju predvodnika u evropskim integracijama. Imamo odvojena poglavlja o politici konkurencije (poglavlje 8) i pitanjima vladavine prava (poglavlja 23 i 24), ali imamo i klauzulu o ukupnom bilansu predviđenu u Pregovaračkom okviru. Politika konkurencije usko je povezana sa politikama državne pomoći koje su suštinski vezane za kvalitet i napredak vladavine zakona u državi“, ocijenio je on.

Bilčik se nada da će odluka o otvaranju poglavlja 8 biti usvojena jednoglasnom odlukom svih država članica.

„Podstakao bih sve države članice EU da daju zeleno svjetlo za otvaranje poslednjeg preostalog poglavlja i nadam se da će to biti postignuto snažnim jednoglasnom odlukom svih država članica. To je važan korak naprijed u procesu, jer otvaranje poglavlja znači da je rad na proširenju u toku“, zaključio je Bilčik.

Izvjestilac Evropskog parlamenta za Crnu Goru, dugogodišnji hrvatski političar Tonino Picula ocijenio je da je ključno da Crna Gora počne zatvarati poglavlja.

Bilčik: Pravila proširenje za Crnu Goru ne smiju biti promijenjena

Bilčik je kazao da će njegova glavna poruka Savjetu EU biti da pravila proširenje za Crnu Goru ne smiju biti promijenjena.

„Želim da naglasim da tekuća diskusija o proširenju EU među državama članicama nikako ne bi trebalo da promijeni postojeća pravila pregovora za Crnu Goru. Kao predsjedavajući Odbora za stabilizaciju i pridruživanje EU i Crne Gore, ovo će biti moja glavna poruka našim partnerima u Savjetu“, rekao je on.

„Od 32 otvorena poglavlja, samo tri poglavlja su privremeno zatvorena. U tom kontekstu Crna Gora mora pojačati i ostvariti rezultate u određenim poglavljima gdje dosad nije bilo vidljivog pomaka, tako da u okviru sljedeće međuvladine konferencije postoji snažan razlog za optimizam. Podsjećam da je posljednja međuvladina konferencija između Crne Gore i EU održana krajem prošle godine i potrebno je pojačati napore u tom pogledu“, rekao je Picula za Eurokaz.

Upitan da li bi otvaranje poglavlja 8 moglo biti uslovljeno napretkom u oblasti vladavine prava, kako se nedavno moglo čuti, Picula navodi da će svi kriterijumi biti analizirani kroz napredak Crne Gore.

„Svakako da će kriterijumi za otvaranje poglavlja 8 posvećenog konkurenciji biti analizirani kroz aspekte napretka Crne Gore, pa i u oblasti vladavine prava, koja je usko vezana za cjelokupni proces pregovora. Takođe, kad otvori poglavlje 8, Crna Gora će se morati fokusirati na izazovna pitanja kao što su politika konkurencije i kontrola državne pomoći, gdje su potrebne značajne pripreme i jačanje zakonodavnih kapaciteta“, ocijenio je hrvatski diplomata.

Picula očekuje da će sve zemlje članice dati zeleno svjetlo za otvaranje posljednjeg poglavlja u pregovorima Crne Gore sa Briselom.

„Vjerujem i nadam se da će doći do takvog ishoda. Međutim, odluka je ipak na zemljama članicama, tako da, nažalost, nijesam u mogućnosti prejudicirati njihovu odluku. Na Crnoj Gori je da ih uvjeri i pokaže svoju spremnost za otvaranje posljednjeg poglavlja kroz cjelovitu privrženost reformama i evropskim integracijama“, zaključio je Picula.

Tonino Picula

Foto:European Parliament

Italija, Albanija i Crna Gora zajednički odgovaraju na prirodne katastrofe

Projekat FLAT - primjer uspješne regionalne saradnje

Autorka: Borka Lješević, nacionalna kontaktna osoba za Interreg MED

Posljednjih godina smo svjedočili negativnim posljedicama klimatskih promjena u vidu ekstremnih vremenskih uslova, a naročito velikom broju poplava i erozije tla. Elementarne nepogode mogu izazvati ogromne štete privrednim dobrima i kulturnom nasleđu, ali nose i potencijalnu opasnost po ljudske živote, te ovakva hidrometeorološka situacija ukazuje na potrebu za unapređenjem postojećih institucionalnih kapaciteta za upravljanje u kriznim situacijama, kako u regionu tako i u Crnoj Gori. Projekat FLAT je jedan od odgovora na izazove koji nastaju usled poplava i klizišta, kao i na potrebu za tješnjom saradnjom u regionu.

Prirodne katastrofe ne poznaju granice, te su saradnja i međusobno pružanje pomoći ključne za kvalitetne reakcije u vrijeme vremenskih nepogoda, kao i za uspostavljanje efikasnog sistema za upravljanje poplavama i klizištima. Kroz istoriju su Albanija i Crna Gora dijelile slične nevolje. Sjetimo se samo 2009. i 2010. godine kada su obilne padavine u slivu Skadarskog jezera, i rijeka Bojane i Drima izazvale poplave, najveće u tim područjima nakon onih iz 1963. Stanovništvo tog područja moralo je zajedničkim snagama da se suoči sa problemom, pa ipak to nije bilo sasvim moguće. Iako obje zemlje imaju usvojene planove za reagovanje u kriznim situacijama, ti planovi se zasnivaju na različitim metodologijama i podrazumijevaju različite procedure. Samim tim ne postoji model za zajedničku akciju, a posledično je skoro nemoguće ujediniti snage na međunarodnom nivou. U ovakvim okolnostima je prepoznata potreba za osnaživanjem prekogranične saradnje u vezi sa strategijama o vodenim područjima. Italijanski, albanski i crnogorski partneri ujediniili su se kroz projekat FLAT kako bi unaprijedili regionalne

kapacitete za adekvatno rješavanje izazova u poplavama i klizištima. Saradnja između službi zaštite i spašavanja tri zemlje je uspostavljena, a stvoreni su i adekvatni uslovi za dalje jačanje njihovih kapaciteta.

U strategiji za smanjenje rizika od katastrofa Ministarstva unutrašnjih poslova Crne Gore navodi se da geomorfološke karakteristike reljefa Crne Gore u suštini predstavljaju preduslov za nastanak manjih ili većih prirodnih hazarda, pa čak i katastrofa. Kada su u pitanju poplave, za Crnu Goru su karakteristične dvije kategorije: poplave od obilnih kišnih serija i tipične meteorološke poplave lokalnog karaktera. Imajući u vidu prirodu našeg područja i date karakteristike, kroz projekat FLAT se sprovode aktivnosti koje značajno doprinose djelovanju u poplavama i klizištima, i to na više načina.

Značajan doprinos ovog projekta je otvaranje Regionalnog trening centra za spasioce u poplavama i klizištima u Danilovgradu. U blizini Danilovgrada se nalazi Pažičko polje, poznato kao najugroženije područje koje nosi najveći rizik od poplava, te nije slučajno što je baš Opština Danilovgrad vodeći partner na projektu FLAT, koja osim velikog iskustva u sprovođenju projekata ima iskustva i sa ovakvim izazovima. Pored izgradnje Regionalnog trening centra, ostale aktivnosti uključuju obuke, trilateralne mehanizme za reagovanje u datim situacijama, nabavku opreme, kreiranje priručnika za aktivnosti u slučajevima poplava, kao i portal za razmjenu informacija vezanih za poplave i klizišta.

Obučavanje spasilaca je primarni faktor u efikasnom djelovanju u najtežim situacijama spašavanja ljudskih života i očuvanja materijalnih dobara. Spremnost spasilačkog tima za brže intervencije često znači prevenciju većih šteta i spašene živote, te je obezbijedena obuka za 60 spasilaca iz Albanije i Crne Gore, koji će steći nova znanja i vještine zahvaljujući kolegama iz Italije. Njihovu opremu i vrijedne alate će obezbijediti ostali partneri na projektu: Opština Nikšić, Gorska služba spašavanja Crne Gore, Opština Brindizi iz Italije i Zajednica opština Albanije i njihove službe zaštite.

Koordinator projekta u Opštini Danilovgrad, Darko Mrvaljević, pojasnio je da se projekat FLAT sprovodi od marta 2018. godine i sada se nalazi u drugoj polovini sprovođenja.

„Trenutno pripremamo plan i program treninga za 60 pripadnika službi zaštite i spašavanja iz Crne Gore i Albanije koji će se održati u prvom kvartalu naredne godine. Takođe, intenzivno radimo na pripremi tendera za izradu multimodalne internetske platforme za saradnju nadležnih službi tri zemlje (Crna Gora, Italija i Albanija). Platforma će sadržati pregled raspoloživih kapaciteta za djelovanje u slučajevima poplava i klizišta, mogućnost interaktivne komunikacije ali i instrumente aktiviranja uzajamne pomoći i podrške u kriznim situacijama. Istovremeno pripremamo i zajedničku pokaznu vježbu na kojoj ćemo široj javnosti predstaviti nabavljenu opremu, stečena znanja i iskustva, kao i zajedničko djelovanje pripadnika službi iz partnerskih zemalja“, rekao je on za Eurokaz.

Kako je rekao, projekat FLAT prije svega donosi jačanje međusobne saradnje pripadnika Službi zaštite i spašavanja i drugih nadležnih organa iz Crne Gore, Albanije i Italije, a za Crnu Goru ima i infrastrukturni značaj, obzirom da će tehnički kapaciteti službi zaštite u Danilovgradu, Nikšiću i Gorske službe spašavanja biti značajno unaprijeđeni.

„Izgrađen je moderan Regionalni trening centar za djelovanje u poplavama i klizištima u Danilovgradu koji je vrijedan resurs za sticanje znanja i vještina u narednom periodu. Pored objekta vrijednog 350.000 eura nabavljena je i IT oprema, vozila, plovila, spasilačka odijela, sistemi veze i druga neophodna oprema vrijednosti preko 250.000 eura. Cilj je unapređenje sistema zaštite i spašavanja i sveobuhvatnog zajedničkog djelovanja u slučaju potrebe, ali i intenziviranja preventivnih aktivnosti“, istakao je Mrvaljević.

Prema njegovim riječima, partneri na projektu su Opština Nikšić, Gorska služba spašavanja Crne Gore, Zajednica opština Albanije, Opština Brindizi i Direktor za vanredne situacije, a saradnja je na izuzetnom nivou.

„Naše kolege iz Crne Gore i Albanije su imale priliku, na treningu za trenere koji je održan u Italiji, da se iz prve

ruke upoznaju sa evropskim standardima i procedurama za djelovanje u slučajevima hazarda, i na taj način steknu nova znanja i vještine. Nakon nedavnog tragičnog zemljotresa u Albaniji, naši pripadnici su uzeli učešća u timovima koji su pritekli u pomoć i na taj način potvrdili prijateljski odnos i značaj ovog projekta. Istakao bih i da našem vrijednom timu (Simona Bošković, Ivana Popović i Đuro Pavićević) sprovođenje projekta znatno olakšava ogromna podrška koju dobijamo od Kancelarije za evropske integracije, Zajednice opština Crne Gore, Ministarstva finansija i Zajedničkog sekretarijata“, poručio je Mrvaljević.

On je saopštio i da planiraju saradnju sa partnerima na projektu i nakon njegovog završetka, ocjenjujući da su zajednički rad i rezultati podstrek da ojačamo kontinuitet saradnje i osnova za neke buduće zajedničke projekte, na čemu intenzivno rade.

Interreg IPA Program prekogranične saradnje Italija-Albanija-Crna Gora 2014-2020

NAZIV PROJEKTA:

Podrška i obuke u pogledu poplava i klizišta

PRIORITET 3:

Zaštita životne sredine, upravljanje rizicima i nisko ugljenička strategija

SPECIFIČNI CILJ 3.1:

Jačanje prekogranične saradnje u vezi sa strategijama o vodenim područjima

GLAVNI CILJ:

Jačanje institucionalnih kapaciteta i stvaranje uslova za uspostavljanje efikasnog sistema za upravljanje poplavama i klizištima.

UKUPNA VRIJEDNOST PROJEKTA:

959.073,71 eura

PERIOD REALIZACIJE:

15.03.2018. – 14.03.2020.

Darko Mrvaljević

Predstavnik KEI učestvovao u obrazovnom programu za podršku državnih službenika u državama Zapadnog Balkana

Vrijedna razmjena znanja i doprinos razumijevanju kohezivne politike EU

Autor: Bojan Tenjović, Sektor za evropske fondove – Kancelarija za evropske integracije

Evropski fond za Balkan (EFB) predstavlja zajedničku inicijativu nekoliko evropskih fondacija koje svojim djelovanjem podstiču dalje inicijative usmjerene ka jačanju demokratije, podsticanje procesa EU integracije i prepoznavanje i osnaživanje uloge država Zapadnog Balkana u ključnim izazovima EU. U okviru EFB, uspostavljen je European Fellowship Programme, obrazovni program orijentisan na podršku državnih službenika u državama Zapadnog Balkana. Osnovni cilj programa je pružanje podsticaja reformama u zemljama Zapadnog Balkana, kroz izgradnju ljudskog kapitala u okviru javne uprave i edukaciju i motivaciju državnih službenika da usvoje i kasnije primijene stečeno znanje prilikom boravka u institucijama u nekoj od država EU. Program je tradicionalno podijeljen u tri faze: uvodni seminar, praktična faza i završni dio Programa.

Za vrijeme uvodnog, šestodnevog seminara, koji je održan u Berlinu i Potsdamu, učesnici su imali priliku da se upoznaju, razmijene iskustva i predstave svoja očekivanja vezana za praktičnu fazu Programa, ali i prošire znanje o ekonomskim, socijalnim i političkim izazovima EU i načinu funkcionisanja javne uprave na primjerima sistema uspostavljenih u okviru država članica EU. Nakon ovoga, svojih osam sedmica praktične faze Programa proveo sam u Ljubljani, u Kancelariji za razvoj i evropsku kohezivnu politiku, u cilju boljeg shvatanja sistema funkcionisanja koordinacije Evropskih strukturnih i investicionih fondova.

U pogledu kohezivne politike, u okviru finansijske perspektive 2014-2020, Slovenija ima na raspolaganju

3,3 milijarde eura, koji se distribuiraju kroz 11 tematskih prioriteta, prethodno identifikovanih od strane Evropske komisije, kako bi se dostigli ciljevi Strategije Evropa 2020. Ključni dokumenti koji predstavljaju osnov sprovođenja kohezivne politike u Sloveniji su Partnerski sporazum između Slovenije i Evropske komisije za period 2014-2020, Operativni program za sprovođenje Evropske kohezivne politike 2014-2020 i Strategija pametne specijalizacije. Kancelarija za razvoj i evropsku kohezivnu politiku predstavlja upravljačko tijelo i odgovorna je za efikasno upravljanje, sprovođenje i koordinaciju evropske kohezivne politike.

Radeći u Sektoru za kohezivnu politiku i Sektoru za evropsku teritorijalnu saradnju i finansijske mehanizme, imao sam priliku da saznam više o naučenim lekcijama i izazovima u vezi sa sprovođenjem projekata u okviru ključnih tematskih ciljeva i prioriteta ulaganja u okviru ESI fondova, kao i implementaciji Operativnog programa. Kako Kancelarija nadgleda aktivnosti ostalih ministarstava, vladinih kancelarija, agencija i drugih zainteresovanih strana uključenih u ovaj proces, ukazala mi se mogućnost da proširim znanje i održim sastanke sa predstavnicima drugih institucija. S tim u vezi, na temu apsorpcije ESI fondova, razgovarao sam sa predstavnicima Ministarstva za ekonomiju, razvoj i tehnologiju, Revizorskog tijela, Javne agencije za preduzetništvo, internacionalizaciju, strane investicije i tehnologije (SPIRIT) i Slovenačke razvojne i izvozne banke. Kada su u pitanju programi prekogranične i transnacionalne saradnje u kojima Slovenija učestvuje, tokom redovnih sastanaka vezanih za implementaciju tekućih projekata, ali i definisanju prioriteta u okviru fi-

nansijske perspektive 2021-2027 imao sam priliku da posjetim Hrvatsku, Italiju, Mađarsku i Austriju. Pored unapređenja znanja u pomenutim oblastima, uspostavio sam veliki broj kontakata, upoznao se drugačijim principom rada, a kao ključno dostignuće izdvojio bih organizovanje sastanka u Ambasadi Crne Gore u Sloveniji sa predstavnicima Kancelarije za razvoj i evropsku kohezivnu politiku, u cilju uspostavljanje platforme i jačanja saradnje naše ambasade sa pomenutom institucijom. Završni seminar održan je u Solunu, gdje su predstavljeni najveći izazovi pri adaptaciji učesnika Programa, naučena praktična iskustva, kao i razlike u funkcionisanju sistema država Zapadnog Balkana i EU. Za državne službenike iz regiona neophodno je da imaju šansu da steknu nove vještine, izgrade određene kompetencije i nadograde kapacitete i vještine liderstva.

Sušтина Programa je da se po njegovom završetku donese praktično znanje u matične institucije, kada je riječ o evropskim principima efikasne administracije, a u mom slučaju, Program je doprinio boljem razumijevanju položaja Crne Gore po pitanju budućeg sprovođenja kohezivne politike EU. Na kraju, veoma bitno je da sam upoznao nove kolege iz regiona, izgradio profesionalnu mrežu, koju ću, nadam se, održati, u cilju jačanja regionalne saradnje države Zapadnog Balkana i zajedničke evropske integracije.

Murali sa naslovnice krase fasade objekata u Podgorici, Bijelom Polju i Baru

Neraskidiva veza crnogorske i evropske kulture

Autorka: Bojana Mučalica, Sektor za informisanje javnosti o Evropskoj uniji i procesu pristupanja Evropskoj uniji

Projekat EU4ME završen je izradom murala u tri crnogorska grada – Podgorici, Bijelom Polju i Baru. Mural u Podgorici je osmislila i oslikala Mia Pejović, dok su murali u Bijelom Polju i Baru djela Pavla Cvijovića i grupe Kunstler, koju čine Danijela Darmanović Mahmutović, Anđela Mršulja i Marija Raketić.

Ta tri umjetnička djela predstavljaju odgovor na mural „Samo se srcem dobro vidi“ umjetnika iz Bosne i Hercegovine, Rikarda Druškića, koji je u aprilu predstavljen u Briselu. Ovim umjetničkim djelima željeli smo da pošaljemo jasnu poruku iz Crne Gore – veze Crne Gore i Evrope su neraskidive, a mjesto Zapadnog Balkana je u Evropskoj uniji.

Konkurs za izradu murala u Crnoj Gori na temu „Ja za Evropu, Evropa za mene“ raspisao je Generalni sekretarijat Vlade – Sektor za informisanje javnosti o EU i procesu pristupanja EU. Ova aktivnost je realizovana u skladu sa Strategijom informisanja javnosti o pristupanju Crne Gore EU 2019-2022, u okviru projekta EU4ME, koji finansira EU, a sprovodi UNDP.

Umjetnici su saglasni: tema murala bila je veliki izazov za njih, a njihova izrada vrijedno iskustvo.

Pavle Cvijović, koji se više od deset godina bavi umjetnošću izrade grafita, istakao je da njegov mural simbolizuje crnogorski narod.

„Naslikao sam dvije djevojke u narodnoj nošnji, koje simbolizuju spomenik na Lovčenu, a to što sam ih naslikao nesrazmjerno visokim predstavlja simboliku Crne Gore i njenog naroda. Želio sam da te visoke djevojke budu smještene u svemiru, iza planina i crnogorskih šuma, i budu svojevrsne čuvarke“, rekao je Cvijović, ističući zadovoljstvo što se njegov mural stopio sa okolinom.

Za grupu Kunstler je slikanje murala u Baru dragocjeno iskustvo, jer je on po površini najveći mural koji su radile do sada, a najveći je i u gradu Baru, koji je, kako kažu, bio voma inspirativan za osmišljavanje idejnog rješenja.

„Slike koje mijenjaju javni prostor podstiču na razgovor i interakciju i postaju simbioza između prolaznika i umjetnika. Iz tog razloga slikanje u javnom prostoru nosi sa sobom razna iskustva a mi smo od građana Bara dobile veliku zahvalnost što smo „oživjele“ jednu, ne tako malu površinu u njihovom gradu. Umjetnost izmještena iz zatvorenog prostora dostupna je velikom broju ljudi i to je za kulturnu edukaciju sjajna stvar“, poručuju umjetnice.

Mural u Podgorici su, prema riječima njegove autorke, na najbolji način opisali prolaznici, koji su razumjeli poruku djela.

„Jedna baka je u muralu prepoznala spoj prošlosti i budućnosti, Matisa i staru Podgoricu, spajanje kultura Evrope i Podgorice, odnosno Crne Gore. Moj zadatak bio je da muralom prikažem to spajanje kulture, a kada sam vidjela zgradu na kojoj treba da slikam, došla sam na ideju da to bude minimalističko rješenje, kakva je i arhitektura tog dijela grada, kako bi mural zaista bio dio grada“, rekla je Mia Pejović.

Ova tri murala u budućnosti će krasiti crnogorske gradove i služiti kao podsjetnik građanima da su Crna Gora, ali i Zapadni Balkan, uvijek bili dio Evrope – istorijski, geografski i kulturološki, što će i biti potvrđeno ujedinjenjem evropskog kontinenta u jedinstvenu zajednicu.

EU4ME – Projekt finansira Evropska unija, a sprovodi UNDP